

INTERNATIONELLA EXEMPEL

1. INLEDNING OCH SYFTE	2
1.1 METOD	3
2. INTERNATIONELLA EXEMPEL	3
2.1 VÄRDESKAPANDE OCH MENINGSBYGGANDE INDUSTRI UNDER DRIFT	4
2.1.1 <i>Kanada: Eagle Gold Mine</i>	4
2.1.2 <i>USA: Florida Power and Light</i>	6
2.1.3 <i>Indien: Tata Industries/Tata Group</i>	7
2.2 INKLUDERANDE OCH VÄRDESKAPANDE VINDKRAFT	9
2.2.1 <i>Wales: Pen y Cymoedd</i>	9
2.2.2 <i>Danmark: Samsø vindkraft</i>	10
2.3 KULTUR OCH FRILUFTSLIV I EFTERBEHANDLING	10
2.3.1 <i>Halswell Quarry i Nya Zeeland</i>	11
2.3.2 <i>Världens största växthus i Cornwalls gamla stenbrott</i>	11
2.3.3 <i>Michigan USA: Iron Ore Heritage Trail</i>	12
2.4 INTERNATIONELLA EXEMPEL MOT FSSD-/SLO-KRITERIERNA.....	13

1. INLEDNING OCH SYFTE

Fokus för förstudien har varit fallstudier av svenska industriföretag. Syftet med att ta fram goda internationella exempel var att lyfta blicken kring socialt värdeskapande till andra kontexter och miljöer. Det var dock viktigt för uppdragets utformning att bibehålla en överförbarhet till den svenska industrin. Spridningen av internationella exempel är därför relativt avgränsad till länder med någorlunda liknande geografiska, politiska och rättsliga förutsättningar.

Social hållbarhet kan innefatta alltifrån inkludering, friluftsliv, naturvård, ekonomiska medel, inflytande med mer, vilket avsågs speglas med dessa exempel, för att skapa grogrund till en mångfald av idéer. De internationella exemplen lyfter fall där företag på riktat vis arbetat med aktörsdialoger, efterbehandling, inkludering eller andra former av värdeskapande inom de lokala förutsättningarna.

Vad kan vi plocka med oss från dessa exempel till det svenska sammanhanget för att inspirera till innovation?

1.1 Metod

Avsikten har varit att identifiera internationella industrier som på ett eller annat vis förändrar ett landskap eller en lokal miljö, just för att hitta de exempel där den typen av potentiellt störande industri har lyckats skapa värde i det direkta landskapet etablerats.

Datansamlingen baserades på utvalda karaktärsdrag hos en industrietablering, samt ett antal nyckelord som användes för sökning i den vetenskapliga litteraturen. Genom intern utlysning hos Ecogains kollegor och en workshop med forskarrådet för förstudien samt input från företrädare från Demokraterna i en industritug delstat i USA kunde ett antal goda exempel sällas ut som uppfyllde de valda urvalskriterierna. Därefter användes företagets eller projektens egna hemsidor samt medierapportering för att sammanställa information om de valda exemplen.

De nyckelord som använts i sökningar har bland annat varit *Social License to Operate (SLO), mining, wind power, extractive industries, social sustainability, nature conservation, restoration, sustainability*.

2. INTERNATIONELLA EXEMPEL

För att uppnå syftet med att stimulera inspiration och innovation på olika typer av projekt ansågs det värdefullt att satsa på kvantitet och mångfald i de internationella fallen. Av den anledningen ser utformningen av resultat och analys i detta kapitel lite annorlunda ut mot fallstudierna. Se 2.4. för en övergripande mappning av de internationella exemplen mot SLO och FSSD-kriterierna.

INTERNATIONELLA EXEMPEL

Figur 1 Karta över de internationella exemplens lokalisering samt typ av verksamhet.

2.1 Värdeskapande och meningsbyggande industri under drift

Detta avsnitt berör tre internationella exempel som på något vis arbetar med värdeskapande, meningsbyggande och inkludering under driftsfasen av två gruvor och en solkraftspark.

2.1.1 Kanada: Eagle Gold Mine

Victoria Gold Corporation är ett gruvföretag vars primära affär rör prospektering och brytning av guld i Kanada och USA. Företagets huvudtillgång är belägen i provinsen, Yukon. Eagle Gold Mine är den största guldgruvan i Yukons historia. 2021 började gruvans kommersiella produktion, efter en lång tid av prospektering.

Eagle Gold Mine är belägen i det traditionella territoriet tillhörande en av Kanadas ursprungsbefolkningar, First Nation of Na-Cho Nyäk Dun (FNNND). Det närmsta urfolksamhället ligger 85 kilometer från gruvan och heter Mayo. 2011 ingick FNNND och Victoria Gold i ett avtal, ett Cooperation and Benefits Agreement, eller CBA. Avtalet finns inte att tillgå i sin helhet, men punkter som listas av Victoria Gold innefattar:

- Delar som rör effektiv och konstruktiv kommunikation, för att främja utvecklingen av en respektfull relation mellan parterna,
- För att främja urfolkets, FNNND:s medborgares och deras företags ekonomiska självförsörjning ska Victoria Gold erbjuda affärs- och sysselsättningsmöjligheter, relaterade till projektet,
- Upprätta en roll för FNNND i miljöövervakningen av projektet och främjandet av miljöförvaltning,
- Möjliggöra att FNNND kan delta i möjligheter och fördelar relaterat till projektet, genom finansiella bestämmelser, samt
- Inrätta ett diskussionsforum för Victoria Gold och FNNND för att möjliggöra genomförandet och upprättandet av parternas CBA.

Vad som görs gällande av nyhetsartiklar och årsrapporter är att samarbetet har fungerat och fungerar bra mellan de båda parterna. FNNND är delaktiga i miljöövervakningen av projektet via Yukon Environmental and Socio-Economic Assessment Act (YESAA), och genom ett stort antal olika initiativ som görs möjliga genom parternas CBA jobbar de för att skapa värde och inkludering för lokalsamhället. Parternas CBA innefattar en kommitté där det ingår två representanter från Victoria Gold och två representanter från FNNND. Utöver fonder, stipendier och olika typer av community events, så finns också ett stort antal anställda från FNNND på Victoria Gold.

I två citat nedan från tidskriften *Resource World*, intervjuades VD:n för Victoria Gold, och ledaren för FNNND. Uppenbart från båda parter håll är bilden av deras samarbete som en relation.

“It took years of careful consultation and negotiation to establish a solid social license between our two parties. We worked with Victoria for many years establishing a mutually beneficial relationship, to the point where Victoria Gold now exemplifies the model for companies wishing to work in our traditional Territory” says Simon Mervyn, Chief of the Na-Cho Nyäk Dun First Nation

“People always say you’ve got a good relationship with the local community and the Na-Cho Nyäk Dun, and that’s because we continuously work at it. A relationship is a lot more than signing an agreement. It’s a partnership, and with any partnership, it takes hard work and maintenance on both sides to make it work,” says McConnell

Givet vad som nu är känt om SLO och de faktorer som är viktiga för att uppnå social acceptans och ömsesidigt värdeskapande, kan det konstateras att detta exempel når flera kriterier för att uppnå SLO: aktiva åtaganden och kommunikation tidigt i processen; tillit och bemötande av lokalsamhällets krav genom ett avtal som arbetats fram genom dialog över tid, samt en kommitté där alla parter representeras för att upprätthålla detta avtal. Detta korrelerar även tydligt med tidsaspekten i en SLO, vilket även reflekteras i citaten ovan; det finns inget slutdatum utan är en pågående process(relation) mellan parterna.

2.1.2 USA: Florida Power and Light

Florida Power & Light Company (FPL) är ett av USA:s största elföretag som levererar el till mer än 12 miljoner människor. FPL är dotterföretag till NextEra Energy, Inc., som är en av landets största producenter av solkraft¹.

FPL har ett etablerat program för integrering av naturvård redan i projekteringsfasen för sina projekt, och bedriver ett antal naturvårdande initiativ vid sidan om dessa åtgärder. FPL samarbetar med lokala

¹ Lincup Technews, officiell hemsida: <https://www.lincup.com/blog/top-solar-panel-companies-and-manufacturers-in-the-us/>

miljövårdsorganisationer, bland annat Audubon Florida, för att utveckla ”biodiversitetsplaner”. Dessa inkluderar platsspecifika planer för bevarande och förbättring av habitat, fåglar, pollinatörer och vilda djur och växter samt att motverka spridning av invasiva arter. Övriga naturvårdsåtgärder FPL engagerar sig i rör våtmarksrestaurering, och olika typer av skyddsprogram för specifikt hotade arter i delstaten Florida.²

Företaget har även implementerat, och genom kamerabevakning utvärderat, användningen av viltvänliga stängsel runt en solcellspark. Detta specifikt för att skydda en del av Floridas känsliga ekosystem, pantern. Ett stängsel designades som möjliggjorde att pantrar och dess bytesarter kunde passera genom eller över stängslet i stället för att fastna i det. Projektet var lyckat och företaget har sedan 2021 valt att standardisera användningen av viltvänliga stängsel i alla framtida solenergiprojekt i Florida.

FPL driver en *Mitigation Bank*, som är ett system i USA som liknar habitat banking, i vissa länder kallad mitigation banking. Mitigation banking är ett sätt att kompensera den ekologiska förlusten av ett utvecklingsprojekt genom att kompensera för bevarandet och restaureringen av ett annat område. Everglades Mitigation Bank är ett våtmarksområde på 13 500 hektar som är hem till 46 hotade och rödlistade arter och upprättandet av unika och viktiga ekosystem i Florida.

Florida Power and Lights åtaganden för naturvård och lokalt växt- och djurliv är ett exempel på hur ett företag kan skapa värde och bidra till meningsbyggande kring en industri i de lokala omgivningarna – både i den direkta verksamheten och i ytterligare projekt.

2.1.3 Indien: Tata Industries/Tata Group

Tata Group är ett konglomerat som omfattar nästan 100 företag, som funnits i Indien i 150 år. Företaget finns inom allt från fordonssektorn, till stål-, teknik-, energi-, kemikaliesektorer – men även inom servicesektorn. 66% av det huvudsakliga holdingföretaget Tata Sons likviditet innehas av Tata Trust. Företaget rapporterar att utdelningar flödar direkt genom Tata Trust för att stötta fondens filantropiska arbete.

² FPL officiell hemsida: <https://www.fpl.com/environment/wildlife.html>

Tata Trust driver en mängd Corporate Social Responsibility (CSR) projekt inom bland annat vattenförsörjning, utbildning, hälsa, miljö och har stor acceptans hos den indiska befolkningen, samt stor betydelse för landets ekonomi.

De har drivit innovationsprojekt för produktion av berikat ris, för att bekämpa brist på mikronäringsämnen i utsatta områden. Företaget ger ekonomisk stöttning till organisationer som jobbar med att strukturellt utveckla skolor i marginaliserade lantbruksområden. En stor mängd individuella projekt förser avlägsna och utsatta byar och områden med säkrare och renare vattenförsörjning.

Tata Steel, som ägs av Tata Sons, har ett mål om att rekrytera 20 procent kvinnliga anställda av den totala arbetsstyrkan till 2025. Tata Steel har en järngruva i delstaten Jharkhand. Noamundi Iron Mine har mottagit ett nationellt hållbarhetspris sex år i rad³. Gruvan har även ett initiativ som heter ”Women at mines”, och i början av 2022 installerades ett team om 30 personer med enbart kvinnor⁴. ”Women at mines” etablerades som projekt för att ge utbildning till otränade kvinnliga arbetare och skapa möjligheter till jobb i gruvans kärnverksamhet. Initiativet har skapat arbetstillfällen för dessa lokala kvinnor, som bor inom en 15 kilometers radie om gruvan.

”The majority of the operators, coming from conservative tribal families, said they had never even driven a scooter but are now confidently operating Heavy Earth Moving Machinery (HEMM).”

Företaget har även en biodiversitetspolicy sen 2016, som bland annat innefattar specifika biodiversitetsplaner för olika sajter, och ett övergripande mål om No Net Loss of Biodiversity. 13 av Tata Steels 21 sajter för gruvdrift har en biodiversitetsplan. Företaget skriver även att deras policy för biodiversitet är i linje med Aichi målen, Convention on Biodiversity (CBD), och flera andra internationella ramverk och målsättningar som berör företags påverkan biologisk mångfald⁵.

³ Tata Steel, officiell hemsida: <https://www.tatasteel.com/media/newsroom/press-releases/india/2022/tata-steel-s-noamundi-iron-mine-accorded-5-star-rating-for-sustainable-development-for-the-sixth-consecutive-year/>

⁴ India Today, officiell hemsida: <https://www.indiatoday.in/india/story/all-women-team-to-take-over-operations-iron-mine-jharkhand-noamundi-from-january-1881644-2021-11-27>

⁵ Tata Steel, officiell hemsida: <https://www.tatasteel.com/sustainability/environment/biodiversity/>

2.2 Inkluderande och värdeskapande vindkraft

Två utvalda exempel berör vindkraftsetableringar. Det ena exemplet är en vindkraftspark som har etablerats av Vattenfall i ett område i Wales, och visar då tydligare på hur en extern exploatör kan engagera sig i de lokala förhållandena. Det andra exemplet handlar om den danska ön Samsø som har byggt upp sin vindkraft med lokalt ägarskap från start.

2.2.1 Wales: Pen y Cymoedd

Svenska Vattenfall äger den största landbaserade vindkraftsparken i Wales, och Storbritannien; Pen y Cymoedd, belägen i södra Wales mellan Neath och Aberdare. Parken består av 76 vindkraftverk som varit i drift sedan 2017. Vattenfall har arbetat med lokal samverkan och utveckling sedan de öppnade parken, och driver en fond för det lokala samhället. Över 4000 lokala invånare var med i att sätta ambitionen och riktningen för denna fond när den etablerades. En stor summa från fonden gick under Covid-19 pandemin till att stötta lokala företag och rädda dem från konkurs.

Fonden har även bidragit till utbildningsmöjligheter genom en lokal skola. I ett gemensamt projekt med en lokal utbildningsspecialist, satsades på lärande kring klimatförändringar och förnyelsebar energi.

Ett annat projekt som finansierats av Vattenfall och genomförts av myndigheten *Natural Resources Wales*, syftade till att återställa 1 500 hektar mosse över vindkraftsparkens område. Fokus låg på återväkning av mossen, för att den ska återgå till en mer naturlig status för att kunna bli en kolsänka samt stötta lokala vilda djur och växter⁶.

Under etableringen av vindkraftsparken prioriterades lokal arbetskraft. Vattenfall rapporterar att 52 % av investeringen på 400 miljoner pund för att bygga Pen y Cymoedd gick till företag i Wales. Detta ska ha gett arbete för drygt 1000 arbetare under de tre år parken byggdes.

⁶ Pen y Cymoedd Newsletter:

https://group.vattenfall.com/uk/contentassets/2ce454bb04204ade9fe7348df79903e7/4196_vattenfall_pvc_newsletter_jan22_en_web_fin.pdf

Detta ses som ett bra exempel på en industrietablering som prioriterat värdeskapande för det lokala samhället via skapandet av arbetstillfällen och upprättande av fonden. Inkludering genom det lokala självbestämmandet över fonden, och meningsbyggande i form av utbildningar och naturvård.

Noterbart i detta exempel är att röster höjts för ytterligare lokal inkludering. I oktober 2022 rapporterade BBC att Wales regering har egna planer på vindkraftsetableringar, för att vinsten från energin ska kanaliseras direkt in i det Walesiska samhället.

*BBC News, officiell hemsida:
<https://www.bbc.com/news/uk-wales-63392646>*

2.2.2 Danmark: Samsø vindkraft

År 1997 anordnades en nationell tävling av danska staten, som skulle stimulera lokala samhällen till att bli självförsörjande på förnybar el inom 10 år. Kommunen på den danska ön Samsø ställde upp, och idag är Samsø känt för sina vindkraftverk, fjärrvärmeverk och lokala ägande. Ön har varit självförsörjande på förnybar el i över 10 år.⁷

De förnyelsebara satsningarna har haft lokalt ägande och deltagande i centrum från starten⁸. Genom att lokalbefolkningen getts möjlighet att investera i vindkraften via lånemöjligheter, har 70% av verkens kostnad (610 miljoner) betalats av Samsøbor.

Den icke vinstdrivande civilsamhällesorganisationen Samsø Energy Academy blev ägare över kommunens övergång från fossilbunden till fossilfri. Idag driver akademien en mängd olika typer av projekt för både lokal och nationell innovation gällande den gröna samhällsomvandlingen⁹. Organisationen har blivit viktig för lokalsamhället - den driver bland annat turer, kurser och energi-rundvandringar.

Samsø är ett gott exempel på hur en industrietablering kan skapa lokalt värde, genom integrering, deltagande och lokalt ägarskap. Samsø Energy Academy blev också ett förlängt och pågående meningsbyggande projekt för kommunen genom bland annat forskningen och turismen den genererar.

2.3 Kultur och friluftsliv i efterbehandling

⁷ Dagens Nyheter, officiell hemsida: <https://www.dn.se/vetenskap/samsø-ar-mer-an-sjalfvorsorjande-pa-fornybar-el/>

⁸ UNFCCC, officiell hemsida: <https://unfccc.int/climate-action/un-global-climate-action-awards/climate-leaders/samsø>

⁹ Samsø Energy Academy, officiell hemsida: <https://energiakademiet.dk/en/projekter/>

Tre exempel har identifierats på hur en gammal gruva eller dagbrott kan hanteras på olika vis, och skapa lokalt värde och meningsbyggande när en industri har tjänat färdigt sitt initiala syfte.

2.3.1 Halswell Quarry i Nya Zeeland

Ett av de äldsta dagbrotten i Asien-Stillahavsregionen, är idag efter 130 år i drift ett återställt rehabiliteringsområde i utkanten av Christchurch i Nya Zeeland. Ekologisk restaurering har gjorts genom att vilda livsmiljöer har upprättats i det gamla stenbrottet och det satsades stort på plantering av träd och buskar, över 250 000 planterades (på uppdrag av statsrådet).

Parken är 60 hektar stor, och huserar ett stort antal promenadstråk går genom det gamla dagbrottet, och det är även en plats för friluftsliv genom de två mountainbike spår som har etablerats genom området.¹⁰ Det är en genomtänkt symbios av rekreationsområden, naturvårdsområden och kulturhistoriska byggnader.

2.3.2 Världens största växthus i Cornwalls gamla stenbrott

The Eden Project är en välgörenhetsorganisation med fokus på lärande. Projektet initierades 1998 när ett kaolinitbrott i Cornwall, som varit i bruk i 160 år hade tjänat sitt syfte. Idag är det välkänt som världens största växthus och har fått erkännande både för hur det har konstruerats som stora kupoler, och hur det som en artificiell biom huserar växter och habitat från världen över.

Inom biomerna finns världens största inomhus regnskog, en av biomerna är fylld med Medelhavsvegetation, och utanför biomerna finns 8 hektar trädgård med 20 permanenta växt-utställningar. Sedan dörrarna öppnades 2000 har växthusen varit en turistattraktion. Utöver funktionen växthuset fyller för turism, så är det ett nav för forskning och lärande om biologisk mångfald och den naturliga världen omkring oss. Organisationen driver även National Wildflower Centre (NWC), som arbetar nationellt över Storbritannien med att etablera ängsmarker¹¹.

¹⁰ Christchurch City Council, officiell hemsida: <https://ccc.govt.nz/parks-and-gardens/explore-parks/port-hills/halswell-quarry>

¹¹ The Eden Project, officiell hemsida: <https://www.edenproject.com/mission/our-projects/national-wildflower-centre>

Utöver den typ av ekologiska och naturvårdande projekt organisationen driver, finns även en mängd sociala initiativ för lokalsamhället i Cornwall. Flera projekt riktar sig till att låta små barn få kontakt med naturen, andra projekt riktar sig mot hälsa och välmående och sammankomster för lokalinvånarna¹².

Eden projektet visar på potentialen som finns för återställning och möjligheter till värdeskapande i en efterbehandlingsfas för ett industriområde. Det visar på potentialen som finns i att skapa värde i den lokala (och nationella) naturmiljön, samt sociala värden genom att skapa tillfällen för lokala sammankomster. Genom forskning, lärande och innovation bidrar projektet även till meningsbyggande kring naturvård och människans relation till naturen.

2.3.3 Michigan USA: Iron Ore Heritage Trail

Marquette Iron Range är en fyndighet av järnmalm i norra Michigan i USA. I olika gruvor har fyndigheten varit i bruk sedan 1847, och området är därför fyllt av historiska platser. En fristående del av lokala myndigheter, the Iron Ore Heritage Trail Recreation Authority, har upprättat en 76 kilometer lång cykel- skid- promenad- och historiestråk på en gammal banvall genom gruvområdet som ligger i den sydöstra delen av Lake Superior.

Stråket tjänar med andra ord en mängd syften, och skapar värde för lokalsamhällena på ett flertal sätt. Möjlighet till friluftsliv och rekreation, tillsammans med det natur- och kulturhistoriska arvet som rymts längs med leden. På hemsidan benämns leden som ”*det linjära utomhusmuseet där du tränar din kropp och själ*”. Stråket har även byggts med miljömässig hållbarhet i åtanke, genom att material från järnvägen och gruvindustrin har återvunnits och återbrukats¹³.

Utöver de rekreationsvärden som finns i banvallen, binder den även ihop ett flertal olika samhällen och möjliggör bilfri cykelpendling. På vintern nyttjas den bland annat som längdskidspår. Den har 9 av- och påfarter för att möjliggöra ett brett nyttjande av leden för en mängd olika aktiviteter. Omkring de historiska sajterna som rymts längs med leden har arbetstillfällen

¹² The Eden Project, officiell hemsida: <https://www.edenproject.com/mission/our-projects/local-community-initiatives>

¹³ Iron Ore Heritage Trail, officiell hemsida: <http://ironoreheritage.com/about-us/>

skapats för den turism sajterna drar. Restauranger, kaféer och guideade turer kan etableras runt leden.

Iron Ore Heritage Trail skapar värde på en mängd olika sätt i de lokala samhällen den sammanbinder. Det natur- och kulturhistoriska arvet som möjlig- och synliggörs genom leden skapar både sociala och kulturella värden, samt ett meningsbyggande kring regionens historia och utveckling. Naturupplevelsen och möjligheterna till rekreation som skapats runt stråket är värdeskapande för hela området och dess population.

2.4 Internationella exempel mot FSSD-/SLO-kriterierna

Tabellen på nästa sida visar vilka FSSD-/SLO-kriterier som de internationella fallen kan ses som exempel på.

Notera att denna bedömning inte kan hanteras som en verifierad sådan, då enbart vissa parter i de olika exemplen har hanterats, och det inte har funnits möjlighet att djupdyka i de specifika lokala förhållandena runt varje fall. Nyanser som kunnat plockas upp i en djupare analys kan mycket väl finnas runt dessa internationella exempel. Oavsett ger tabellen en fingervisning om vilka kriterier som tenderar att uppfyllas till högre respektive lägre grad.

FSSD-/SLO-kriterier	Inkludering	Värdeskapande och meningsbyggande	Tidig, aktiv och långsiktig dialog	Förtroendefulla relationer	Lokalanpassning och hänsyn till krav	Svårörliga värden
Internationellt exempel						
Kanada: Eagle Gold mine	X	X	X	X	X	X
USA: Florida Power and Light		X			X	X
Indien: Tata Industries		X		X	X	X
UK: Pen y Cymoedd	X	X	X			
Danmark: Samsø	X	X	X		X	
NZ: Halswell Quarry		X			X	X
UK: Eden project		X			X	
USA: Iron Ore Heritage Trail	X	X			X	X